

Assignatura: PLANIFICACIO I ANALISI D'EMPRESSES ; Curs: 5è ; 1992 - 93 ;

PROGRAMA

Grup	Professors	horaris tutoria
Matí 01	I. Vilardell	dimecres i divendres, 10,3 - 12
02	D. Prior	dimarts i dijous, 12 a 1,30
Tarda 50	J. Vergés / J. Reig	dimarts i dijous, 6 - 7,3
51	M. Torrent	Dimarts, 3- ,30; div. 19.20-18,3

RESUM TEMATIC

L'assignatura s'inscriu dins de l'àrea de l'anàlisi econòmica del funcionament de l'empresa, i està dividida en dos parts:

I) PLANIFICACIÓ ECONOMICA-FINANCERA DE L'EMPRESA

dedicada a desenvolupar el procés d'elaboració de Plans Econòmics i Financers; l'anàlisi de l'equilibri-
optimització d'aquests Plans (simulació de Resultats previstos, condicions de viabilitat econòmica, i ajustos
financers a la previsió per a garantir l'equilibri ex-ante); així com l'anàlisi factorial de les desviacions
respecte a la realitat posterior.

II) CONTROL I AVALUACIÓ DE LA GESTIÓ EMPRESARIAL

En aquesta part es distingeix entre dos blocs temàtics:

1) Teoria de l'Agència i Control de la Gestió.- partint de l'existència d'una planificació periòdica, s'estudia en
aquesta part el problema del Control de la Gestió d'una empresa, divisió o unitat econòmica subordinada, des de la
instància superior a ella (l'anomenat "problema d'agència"). El tema es desenvolupa considerant tres situacions
tipus: empresa subordinada o Divisió, empresa estatal a països d'economia planificada; i empresa pública en
economies de mercat.

2) Avaluació de l'Eficiència: Rendibilitat / Productivitat.- On s'estudien tècniques d'avaluació o diagnòstic
econòmic de l'empresa des de l'exterior. L'enfoc es centra en l'anàlisi factorial de la taxa de Rendibilitat i la
seua relació amb els factors que la determinen, tant externs com interns, centrant l'anàlisi en les variacions
observades en la Productivitat.

FORMA D'AVUACIÓ

Per avaluar els coneixements de l'assignatura es faran dos exàmens
quadrimestrals que coincidiran amb els continguts de cada una de les
parts del programa. Aquests exàmens seran alliberatoris i caldrà
aprovar-los tots dos per superar l'assignatura

PART I. PLANIFICACIÓ ECONOMICA-FINANCERA DE L'EMPRESA

1. SOBRE L'ELABORACIÓ D'UN SISTEMA INTEGRAT DE PRESSUPOSTOS

- 1.1. Introducció a la Planificació Econòmica-Financera.
- 1.2. Tipus de Plans.
- 1.3. Funcionament d'un sistema integrat de planificació
- 1.4. El Pla Operatiu Anual: perspectiva global.

2. PREVISIONS D'ACTIVITAT

- 2.1. Programació dels Ingressos (Vendes) a mig termini.
  - 2.1.1 Previsió de Vendes en situacions monopolístiques.
  - 2.1.2 Previsió de Vendes en situacions competitives.
  - 2.1.3 Tècniques de previsió més elementals.
- 2.2. Previsions de Producció i Compres.

3. PREVISIONS DE COSTOS I DE RESULTATS

- 3.1. Previsió dels Costos de Funcionament "directes".
  - 3.1.1 Distinció "directes" v.s. "discrecionals".
  - 3.1.2 El "Pressupost flexible"; Seccions de Producció
  - 3.1.3 Seccions Comercials, de Compres i d'Administració.
- 3.2. La previsió de Costos "Discrecionals".
  - 3.2.1 L' "indefinió" dels Costos Discrecionals.
  - 3.2.2 Tècniques aplicables; PPBS i "Pressupost Base Zero"
- 3.3. El Pressupost de Resultats (Resum de la Planificació Econòmica).
  - 3.3.1 Les diferents alternatives de formulació.
  - 3.3.2 El Pressupost de Resultats per "linies de venda".
  - 3.3.3 Costos d'inactivitat previstos.

4. L'ANÀLISI DEL PUNT D'EQUILIBRI Y LA SIMULACIÓ DE RESULTATS EN LA PLANIFICACIÓ ECONOMICA

- 4.1. El model clàssic base del Punt d'Equilibri.
- 4.2. L'anàlisi del Punt d'Equilibri en l'empresa multiproducte.
- 4.3. Generalització del model: del PE a la Simulació de Resultats.
  - 4.3.1 Simulació variant la previsió global de Vendes.
  - 4.3.2 Simulació variant la previsió de determinades Vendes.
  - 4.3.3 Inclusió de la no linealitat de costos.
- 4.4. Aplicació de la Simulació de Resultats a "Estudis de Viabilitat"
- 4.5. Simulació de Resultats: El cas general.

5. LA PLANIFICACIÓ FINANCERA; EQUILIBRI FINANCER DE LA PREVISIÓ

- 5.1. La Planificació Financera
  - 5.1.1 El pas de previsions econòmiques a previsions financeres.
  - 5.1.2. Concepte d'equilibri financer ex-ante.
  - 5.1.3. Previsió de la Variació del Disponible ("Cash Flow" pre-
visional).
- 5.2. Reajustament de previsió per aconseguir l'equilibri financer:
Ajustaments ex-ante via previsions envers l'Exigible .

- 5.3 Ajustaments ex-ante via política de Clients i Descompte Bancari
- 5.4 Ajustaments ex-ante via previsió xifra de Vendes
- 5.5 La introducció de la dimensió temporal a curt termini en les condicions d'equilibri ex-ante.

6. L'ANALISI DE LES DESVIACIONS SOBRE EL RESULTAT PREVIST

- 6.1 Models i tècniques d'anàlisi:
- 6.2 Model II, "anàlisi per articles"
- 6.3 Generalització (adaptacions dels Models-base a casos concrets).
- 6.4. L'avaluació de la gestió a partir de l'anàlisi.
  - 6.4.1 Separació dels efectes explicatius externs i interns.
  - 6.4.2 Avaluació de la gestió d'un àrea concreta de gestió.
- 6.5. Enfocs alternatius.

BIBLIOGRAFIA BASICA

- 1. "La Planificació econòmica i Financera de l'Empresa". Publicació de la Facultat (pF).
- 2. "P.A.E. Exercicis I". (pF).

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTARIA

- AMEY, L.R./EGGINTON, D.A.: "Management Accounting: A conceptual approach" (1973); Cap. 4 a 10.
- AUBER-KRIER, J.: "Gestión de la Empresa". Parte 3ª Cap. II.
- FREIJE, A.: "Planificación a Corto Plazo y Control de Dirección". (1982); Partes 2ª y 3ª, más tema 25.
- JONES, H.: "Preparing Company Plans".

PART II. CONTROL I AVALUACIO DE LA GESTIO EMPRESARIAL

BLOC II.1 : Control intern i optimització de l'eficiència empresarial (temes 7 a 10)

7. CONTROL DE GESTIO I TEORIA DE L'AGENCIA

- 7.1. El "Control de la Gestió" (CG) com condició d'eficiència.
  - 7.1.1 Anàlisi de Desviacions i divisió del treball de direcció
  - 7.1.2 El (CG) com Sistema d'Informació a la Direcció.
  - 7.1.3 El Control de la Gestió propiament dit
- 7.2. La Teoria (o problema) "de l'Agència".
  - 7.2.1 Elements del "problema d'agència".
  - 7.2.2 La no-concordància d'objectius Agent<-->Principal
  - 7.2.3 El plantejament més habitual de la "Teoria de l'Agència".
  - 7.2.4 La (TA) en els casos empíricament més rellevants.
  - 7.2.5 Replantejament de la (TA): El control òptim.
- 7.3. "Indicadors de Gestió" i efectivitat del Control: anàlisi de l'evidència empírica.
  - 7.3.1 Distinció entre "eficàcia" i "eficiència": elecció dels indicadors.
  - 7.3.2 La relació d'agència en diferents situacions.
- 7.4 El Benefici anual com indicador per a l'avaluació i control.
- 7.5. Conclusions de l'anàlisi empíric sobre els sistemes de Control
  - 7.5.1 Relació entre Descentralització, Control exercit i eficiència aconseguida.
  - 7.5.2 Condicions necessàries per a que un sistema de Control garantitzi la Eficiència de les Unitats de Gestió Subordinades.

8. LA FORMULACIO D'OBJECTIUS D'OPTIMITZACIO CONDICIONADA PER AL (CG)

- 8.1. Estructura del Model utilitzat i definició de les Variables per al Control.
- 8.2. Formulació de la funció Objectiu (Restriccions i Variables de Control).
- 8.3. Definició del Control Periòdic a establir, d'acord amb la Funció-Objectiu resultant.
- 8.4. Resum del model de formulació d'objectius
  - 8.4.1 Aplicació directa del model
  - 8.4.1 Aplicació inversa del model

9. DEFINICIO I UTILITZACIO DE FORMULES D'ESTIMUL ECONOMIC PER ALS AGENTS

- 9.1 Models de Funcions-Estimul
  - 9.1.1 El paper de l'estímul econòmic
  - 9.1.2 Els models d'Ellman.
  - 9.1.3 El model de FAN

- 9.1.4 El model més general de Weitzman
- 9.2 Utilització de Funcions-Estimul: determinació dels paràmetres
- 9.3 Agents neutrals, adversos i propensos al risc
- 9.4 Funcions-Estimul amb una part fixa
- 9.5 Adaptacions de les funcions-estimul a d'altres casos

10 GESTIO, CONTROL I EFICIENCIA DE LES EMPRESES ESTATALS ALS PAISOS D'ECONOMIA PLANIFICADA (situacions d'agència generalitzades).

- 10.1 Empreses i agents econòmics a les economies planificades
- 10.2 Avaluació del sistema de control de les empreses en el "Sistema dirigista"
- 10.3 Les ineficiències econòmiques observades.
- 10.4 Avaluació del sistema de control de les empreses en el "Sistema reformat"

11 CRITERIS DE GESTIO I D'EVALUACIO D'EFICIENCIA DE LES EMPRESES PUBLICUES

- 11.1. El Sector d'Empreses públiques (EP) en les Economies de mercat.
  - 10.1.1 Descripció empírica.
  - 10.1.2 Elements diferencials envers l'empresa privada, pel que fa al CG.
- 11.2. El concepte d'Eficiència per al "Principal" en el cas d'EP.
- 11.3. Criteris de Gestió resultants segons diferents situacions de mercat de l'EP.
  - 10.3.1 La situació de mercat d'estructura competitiva.
  - 10.3.2 La situació monopolística.
  - 10.3.3 La situació de competència monopolística
- 11.4. Criteris de gestió quan es donen elements extra-productius
  - 10.4.1 El cas de l'EP que genera Externalitats positives.
  - 10.4.2 EP subjectes a "Obligacions de Servei".
  - 10.4.3 Utilització de l'EP com Instrument de Política Econòmica
- 11.5 Criteris de gestió en el cas de fixar-li objectius preferents als econòmics.
  - 10.5.1 La situació d'objectiu estratègic preferent.
  - 10.5.2 La situació de EP operant amb pereus política

BIBLIOGRAFIA BASICA

- 3. "El control i l'avaluació de l'eficiència de la gestió empresarial" (pF).
- 4. "PAE, Lectures II.1)". (pF).
- 5. "P.A.E. Exercicis II.1)". (pF).

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTARIA

- AMEY, L.R./EGGINTON, D.A.: Op. Cit. Cap. 17 y 18.
- IJIRI, Y.: "Análisis de objetivos y Control de Gestión". Cap. 4.
- VERGES, J.: "El -problema- de las Empresas Públicas". Hacienda Pública Española nº. 78, pp. 41 a 66 y 223 a 233.

BLOC II.2 Avaluació de l'Eficiència: Rendibilitat / Productivitat

12. L'AVALUACIO D'UNA EMPRESA DES DE L'EXTERIOR

- 12.1. La perspectiva de "l'Anàlisi Extern"; objectius, possibilitats i fonts d'informació.
- 12.2. La informació comptable: Utilització i limitacions.
- 12.3. La informació sobre l'activitat, l'estructura interna i les relacions externes.
- 12.4 Instruments de l'Anàlisi Econòmica-Financera
  - 11.4.1 Definició de Variables econòmic-comptables a utilitzar.
  - 11.4.2 Definició d'un conjunt coherent d'Index ("ratios").
  - 11.4.3 Tècniques per a l'elaboració del "diagnòstic" econòmic-financer.

13. ANALISI DEL FUNCIONAMENT ECONOMIC, (I): FACTORS DETERMIANTS DE LA RENDABILITAT

- 13.1. Models d'anàlisi factorial simple de la Rendabilitat. Limitacions.
- 13.2 Mètodes de determinació dels efectes atribuïbles a cada variable determinant.
- 13.3. Model per etapes: (1) Anàlisi factorial de la Rendabilitat dels Capitals Propis; l'"efecte apalancament".
- 13.3. Model per etapes: (2) Anàlisi factorial de la Rendabilitat de l'Empresa i de la Rendabilitat de l'Explotació.

14. ANALISI DEL FUNCIONAMENT ECONOMIC, (II): MARGES I PRODUCTIVITAT

- 14.1. Anàlisi factorial de la Taxa de Marge Brut.
- 14.2. El càlcul dels Index de Preus i dels Index de variació de la Productivitat; utilització d'index desagregats.
- 14.3. Aplicació de l'anàlisi a les taxes de Costos-no-imputats:
  - 13.3.1 L'anàlisi de la Taxa de Costos Fixes.
  - 13.3.2 L'anàlisi de la Taxa de Costos Variables.
- 14.4. Els diferents Index de variació de Productivitat, i el seu significat extracte.
- 14.5. Aplicació global del model estudiat: Rendabilitat/Productivitat; aplicació a la Simulació.

BIBLIOGRAFIA BASICA

- 6. "Análisis de los factores determinantes de la Rentabilidad de las empresas". (pF).
- 7. "Ejercicios II.2)". (pF).

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTARIA

- BERNSTEIN, L.A.: "Financial Statemen Analysis". (parte IV).
- FERNANDEZ, E.: "Formulación y Análisis de Estados Contables". (2ª parte).
- SIZER, J. (Ed.): "Readings in Management Accounting". (Cap. 2,3 y 4).